

Efter viruset - gemenskap?

SÖNDAG 11 APRIL 2021

C7

Kultur

Kulturchef: Ida Ölmedal Redaktörer: Håkan Engström, Mattias Oscarsson
och Filip Ytter-Svensson E-post: kultur@hd.se Telefon: 042-489 90 00
Postadress: Kultur, Helsingborgs Dagblad, 251 83 Helsingborg

TILLHÖRIGHET

Ur Gabi Frödéns "Hemma i mitt hus" (Bonnier Carlsen).

Efter viruset – gemenskap?

Gabi Frödéns nya barnbok handlar om ett trevåningshus där alla känner alla. Kanske kan vi engagera oss mer i varandra, när pandemin är över?

■ "I mitt hus där jag bor hinner liksom rutna", sjöng Thåström långt innan Erik Gandini frågade sig varför i filmen "The Swedish theory of love" från 2016. Sverige är det land i världen som har flest ensamhushåll och – så lyder Gandinis teori – staten splittrar här sin befolkning i isolerade, deprimerade atomer utan band till varandra. Dokumentären är oförutsägbart och snyggt gjort, men Gandini har med rätta kritiserats för att slött härleda döden i ensamma lägenheter till välfärdsstatens frigörelse av individen – framför allt kvinnan – ur familjens och släktens bojar.

I filmen nämns exempelvis inget om den ekonomiska politikens roll, om hur neoliberalismen rivit sönder Sverige, eller om att kollektivismen kommit att utradas i valfrihetens era. Finns det kanske en koppling mellan den utbredda isoleringen och de sedan 1980-talet ökande klyftorna? Hur det än må vara med den saken: riktigt om svenskarnas kyla och svårigheten för nyanlända att komma i kontakt med dem är inte nytt.

Frågorna aktualiseras vid läsning av författaren och illustratören Gabi Frödéns senaste barnbok "Hemma i mitt hus" (Bonnier Carlsen). Lou bor med sin pappa i ett trevåningshus där alla – till skillnad från i huset Thåström sjunger om – känner varandra. I Lous föreställningsvärld är huset ett träd, där det på varje gren bor olika personer. Och alla grannar hjälper varandra.

Gamle George högst upp, han som bor med sina katter, blir bjuden på middag för att slippa äta själv. Gråhåriga Gunilla som bor vägg i vägg med Lou hjälper till att ta hand om henne under de sommarlovsdagar Lou pappa måste jobba. När Holger och Hennings mammor ska åka in till förlösningen är det självklart för bröderna att sova över hos Lou, och i en annan del av huset lär den unga musikern Henrik barnen att spela gitarr. Här ordnas hemmafester, tejudningar och överraskningspartyn på gården där alla är välkomna. Nya grannar välkomnas med öppna armar.

"Hemma i mitt hus" av Gabi Frödén.

"I huset där jag bor" av Lena Sjöberg.

Det är mysig läsning, så nära idealen man kan komma. Representationen av mångfalden i huset är befriande subtil och Frödén låter det finnas något för alla läsare att spegla sig i. Hennes runda teckningar och mjuka linjer förstärker den gemytliga stämningen. Jag vill kliva in i Lous värld, så långt från pandemins tvångs-isolering, och drömmer mig bort till en gemenskap som både underlättar grannarnas vardagsbestyr och höjer deras livskvalitet. Jag kommer på mig själv med att undra var denna byggnad ligger – är det verkligen ett hus i Sverige "Hemma i mitt hus" handlar om?

Årstiderna kommer och går, livet lunkar på och så även boken på de 155 sidorna. Den största friktion Lou stöter på mellan pärnarna kommer när bästisen flyttar från huset. Så stilla kan det vara i en fem-, sex-, sjuårings liv. Men precis som trädens blad dramatiskt byter färg när det blir höst hade något mer behövt hända i den här historien. Frödén är där och nosar, med nya grannpojken och hans mamma som sover på dagen i ett mörkt rum, men hon tar tyvärr inte steget fullt ut för att skapa de konfliktytor som hade förhöjt läsningen.

Det gör däremot Lena Sjöberg i "I huset där jag bor" (Rabén och Sjögren) från 2018. Här varvar hon lakoniska rim med bilder sprängfyllda

med detaljer, och få sidor till trots tar den här boken lång tid att läsa, och man gör det med glädje. Sjöberg har ömsint ritat fram alla detaljer som ger oss mycket information om varje familj utan att de presenteras i ord.

Deras enda gemensamma nämnamre tycks vid en första anblick vara att de bor under samma tak – allt annat skiljer dem åt, från yrkesval till tapeter och temperament. Här finns det stökiga barnrummet, den neurotiskt pedantiska familjen, kosmopoliterna, den ensamme mannen. Men trots de synbara olikheterna är människorna ändå inte så olika, ska det visa sig. Alla "kissar, raper, fiser", alla "skojar, drömmer, leker".

Om det är något corona har visat så är det att normer snabbt kan förändras. Relationerna i Sverige kommer med största sannolikhet inte att se ut som dem Thåström och Gandini så dystert illustrerat (om pandemin någon gång tar slut, vill säga). På andra sidan kan sällskaps- och kramsjuka människor komma att skapa flerfamiljshus som det Gabi Frödén tecknar fram.

Att engagera sig i varandras liv kan nämligen skänka både glädje och trygghet. Om det här pandemin varit en negativ påminnelse, och om det är dessa barnböcker rörande överens.

SHORA ESMAILIAN
författare och journalist